



ПОЛЬСЬКЕ КУЛЬТУРНО-ОСВІТНЄ ТОВАРИСТВО  
POLSKIE KULTURALNO-OŚWIATOWE TOWARZYSTWO

www.polonia.org.ua

Zadanie realizowane w ramach zlecenia przez Kancelarię Senatu RP zadań w zakresie opieki nad Polonią i Polakami za granicą w 2011 r. dzięki pomocy Fundacji „Pomoc Polakom na Wschodzie”

Реалізація проекту здійснюється за підтримки Сенату Польщі та Фонду „Pomoc Polakom na Wschodzie”

**3 грудня цього року відбудеться низка урочистих заходів з нагоди 120-ї річниці з дня народження видатного мешканця Бердянська, відомого лікаря й художника польського походження Людвіга Годлевського.**



Його постать є яскравим уособленням польської нації, гармонійно втіленої в етнічний візерунок Північного Приазов'я. Оригінальна художня творчість, життєвий подвиг Л. Годлевського та суспільне визнання є доказом неординарності цієї особистості.

Центральною подією урочистостей стане відкриття меморіальної дошки на приміщенні Медичного коледжу, що знаходиться на терені міської лікарні. Запоршуємо на цю подію 03.12.11. о 14.00.

**W dniu 3 grudnia bieżącego roku odbędą się uroczystości upamiętniające 120. rocznicę urodzin mieszkańca Berdiańska, malarza i znanego lekarza polskiego pochodzenia Ludwika Godlewskiego.**

Postać Ludwika Godlewskiego jest dowodem harmonijnego współdziałania różnych kultur na wieloetnicznych ziemiach Północnego Priazowia. Jego oryginalna twórczość malarska, droga życiowa i uznanie społeczne świadczą o nadzwyczajności tej osobowości.

Centralnym wydarzeniem uroczystości będzie odsłonięcie tablicy pamiątkowej, ufundowanej przez Konsulat Generalny RP w Charkowie, które odbędzie się 03.12.11. o godz. 14.00 na budynku Koledżu Medycznego na terenie Szpitala Miejskiego.

## Поляк з України – «опікун» міжнародного літературного фестивалю

2 – 6 листопада у Кракові проходив Міжнародний фестиваль літератури імені Джозефа Конрада, всесвітньовідомого письменника, народженого у 1857 році в Бердичеві. Це наймасштабніший захід у Польщі, присвячений літературі. Участь у ньому беруть письменники, митці та критики з багатьох країн, також літературознавці з Бердянська.

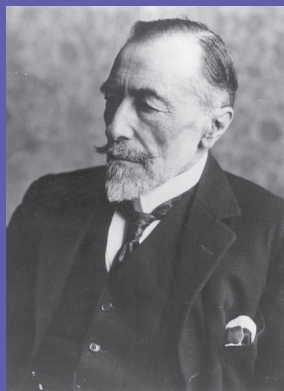
### Юрій САВИЦЬКИЙ

Девіз краківського фестивалю – «У пошуку втрачених світів». Міхал Марковський, арт-директор фестивалю розповів: «Ми запросили понад 50 видатних письменників, інтелектуалів, перекладачів зі США, Аргентини, Індії, Ізраїлю, Швеції, Швейцарії, Франції, Італії, звичайно, з Польщі, щоб дискутувати про досвід втрати, без якого літератури, мабуть, взагалі не було б».

«Конрад виріс у середовищі, яке було пограниччям культур. У нього вдома розмовляли польською мовою, та його нянька співала колись українською. Він про це знав і навіть колись написав, що перші звуки людської мови, які він почув

немовлям – це була українська пісня його няньки», – зазначив Здіслав Найдер у розмові з «Радіо Свобода». За його словами, дитячі роки, проведені Конрадом в Україні, навчили його розуміти й шанувати інші культури. Саме зацікавленість іншим, уміння знайти з ним спільну мову – ключ до розуміння феномену творчості Конрада, переконаний літературознавець.

Саме до Кракова майбутній письменник, тоді ще Теодор-Юзеф-Конрад Коженевський, прибув із України. У цьому місті він провів свою юність, звідси вирушив у тривалі морські подорожі, які надихнули його на літературну творчість. Досвід мандрів і пригод ліг в основу неоромантичної прози Конрада, зокрема його найвідомішого роману «Серце темряви».



мішого роману «Серце темряви».

Як наголошують організатори краківського літературного фестивалю, небагатьом польським письменникам, які писали чужими мовами, вдалося досягнути настільки великого міжнародного успіху, як Джозефу Конраду. Англомова творчість Конрада мала великий вплив на таких письменників як Ернест Гемінґвей, Грем Грін, Вільям Барроуз та інші. Саме тому, Конрада, англомовного письменника польського походження, обрали, так би мовити, опікуном міжнародного свята літератури.

## Polak z Ukrainy – patronem Wielkiego Święta Literatury

Przez pięć dni (2-6 listopada 2011) Krakowski Rynek Główny był miejscem obleganym przez tłumy miłośników wspaniałej literatury z całego świata. Conrad Festival, na który zaproszono twórców takich, jak Dawid Grossman, Alberto Manguel, Steve Sem-Sandberg, Janusz Głowacki czy Manuela Gretkowska, zakończył się w niedzielę późnym wieczorem. Dziesiątki dyskusji, spotkań autorskich i wykładów, a także pokazy filmowe, koncert, wystawa i europejska premiera opery złożyły się na to wyjątkowe na literackiej mapie Polski święto sztuki słowa. Wśród uczestników Festiwalu byli również literaturoznawcy z Berdiańska.

Grzegorz Wysocki, Wirtualna Polska

На сучасному етапі розвитку суспільства людина сама визначає свою ідентичність і сама вирішує ким вона є. Отже сьогодні не існує загальноприйнятого уявлення щодо польськості, хоча ця категорія широко застосовується з метою позначення суспільної приналежності. Поляки розуміють «Польськість» суб'єктивно, як приналежність до певної символічної культурної реальності, зв'язок з усталеними цінностями. Проте, польське суспільство, в залежності від цінностей, з якими

## Що означає бути поляком?

ми його представники прагнуть отожденоватися, значно різняться. Деякі поляки вбачають квінтесенцію польськості у сповіданні європейських цінностей: свобода, рівність, братерство (як кажуть самі поляки «солідарність»), інші привласнюють собі роль незламного захисника традиційних національних (особливо пов'язаних з незалежністю Польщі) та католицьких цінностей. Перші з них налаштовані на пошук подібності з іншими на-

родами, особливо з європейською спільнотою. Другі – наголошують на власній окремішності, повній суверенності Польщі, а отже негативно ставляться до європейської інтеграції. Дослідження свідчать, що протягом останніх 15 років кількість поляків, які пов'язують почуття польськості та патріотизму з католицизмом, постійно зменшується.

Професор Кристина СКАРЖИНЬСЬКА (www.wp.pl)

### Co to znaczy „Polskość”?

Dzisiaj ludzie sami określają swoją tożsamość, na własny sposób definiują, kim są. Nie ma więc jednej powszechnie akceptowanej charakterystyki polskości, chociaż większość z nas używa tej kategorii przy wskazywaniu społecznej przynależności. „Polskość” odczuwamy subiektywnie, jako członkostwo w pewnej kulturowej rzeczywistości symbolicznej, związek z określonymi wartościami. Jednak różnimy się co do tego, z jakimi wartościami chcemy się utożsamiać. Niektórzy widzą kwiintesencję polskości w trwałym (i odpornym na przeszkody) realizowaniu wartości europejskich: wolności, równości i braterstwa (nazywanego często solidarnością), inni przypisują sobie rolę niezłomnego obrońcy tradycyjnych wartości narodowych (zwłaszcza niepodległości) i katolickich. W związku z tym – dla jednych bycie Polakiem oznacza jednocześnie bycie nowoczesnym Europejczykiem, dla других – tradycyjnym katolikiem. Jedni stawieni są na szukanie podobieństw z innymi i cenią sobie europejską wspólnotę; inni szukają odrębności, pełnej suwerenności Polski i niechętnie patrzą na europejską integrację. Badania pokazują, że w ostatnich 15 latach spada liczba osób, które wiążą poczucie polskości i patriotyzm z katolicyzmem.

Prof. Krystyna SKARŻYŃSKA (www.wp.pl)

## Фільм Єжи Гофмана «Україна. Становлення нації»

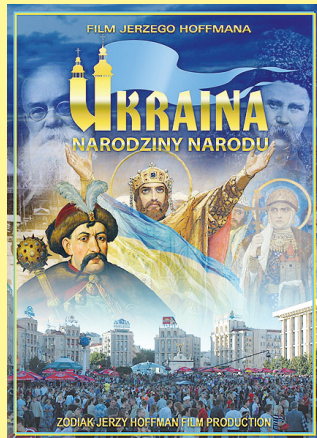
Польський режисер Єжи Гофман має намір обговорити з Президентом України Віктором Януковичем можливість показу на українському телебаченні його документального фільму «Україна. Становлення нації». Про це режисер розповів в інтерв'ю журналу Weekly.ua.

Цей фільм Єжи Гофман закінчив у 2008 році. У ньому розповідається про історію України від хрещення до наших днів. У картині 4 серії: «Від Русі до України», «Україна чи Малоросія», «Разом назавжди», «Незалежність». Кожна серія триває 50 хвилин.

На створення фільму Єжи Гофмана надихнула книга Леоніда Кучми «Україна – не Росія». За задумом режисера, фільм повинен дати імпульс українській молоді до вивчення історії власної країни. Проте фільм «Україна. Становлення нації» жодного разу не був показаний в Україні.

За словами Єжи Гофмана, українська влада не відповідає йому відмовою, «але й не показує фільм». «Мабуть тому, що він закінчується Помаранчевою революцією», – пояснює режисер. Він сподівається, що картина все ж таки вийде в український прокат до Євро2012, підсумовує.

Нагадаємо, що кінорежисер і сценарист Єжи Гофман народився в 1932 р. у Кракові. У 1939 році був депортований з батьками до Сибіру. Після закінчення війни повернувся до Польщі. У 1955 році закінчив Інститут кінематографії в Москві. Знімає документальні та ху-



дожні фільми. Автор картин «Пан Володимерський», «Потоп», «Вогнем і мечем». Фільм «Потоп» у 1975 р. було номіновано на «Оскар». Режисер прожив 33 роки в шлюбі з киянкою Валентиною. Заслужений діяч національної культури Польщі.  
www.wizyt.net

### FILM JERZEGO HOFFMANA «UKRAINA. NARODZINY NARODU»

Reżyser Jerzy Hoffman chce omówić z Prezydentem Ukrainy Wiktorem Janukowiczem możliwość wyświetlenia w ukraińskiej telewizji jego filmu dokumentalnego «Ukraina. Narodziny narodu». O tym reżyser powiedział w wywiadzie dla Weekly.ua. Ten film Hoffman zaostał nakęcony w 2008 roku. W filmie opowiada się o historii Ukrainy od chrztu do naszych dni. Składa się z czterech odcinków: «Od Rusi do Ukrainy», «Ukraina czy Małorosja», «Razem na zawsze», «Niepodległość». Każdy odcinek trwa 50 minut.

Film «Ukraina. Narodziny narodu» ani razu nie był pokazany na Ukrainie.

«Jeżeli pozwolą pokazać ten film tutaj, to koniec końcem, on wyjdzie na ekrany w Polsce. Ale przecież film opowiada o Ukrainie o Ukraińcach, dlatego chcielibyśmy, żeby pierwszymi go zobaczyli tu», – mówi Jerzy Hoffman. Według jego słów, władze ukraińskie nie odpowiadają mu odmową, «ale też i nie wyświetlają tego filmu». «Widocznie dlatego, że film kończy się Pomarańczową rewolucją», – tłumaczy reżyser. www.wizyt.net

Наприкінці жовтня у Генеральному консульстві Польщі відбулось святкування Дня Національної Освіти Польщі. До участі були запрошені вчителі та викладачі польської мови зі східних теренів України. Бердянськ репрезентувала група освітян з Товариства «Відродження» та викладачі Бердянського університету менеджменту та бізнесу.

Такі зустрічі не тільки сприяють обговоренню нагальних проблем освіти й виховання, але також стають чудовою нагодою для відзначення досягнень у культурно-просвітницькій діяльності. Цього разу доцент Лех Сухомлинов отримав грамоту міністра культури і національної спадщини Польщі Богдана Здроецького за особливі заслуги у пропагуванні творчої спадщини видатного польського композитора Ф. Шопена.

21 października w Konsulacie RP w Charkowie odbyło się uroczyste spotkanie z okazji Dnia Edukacji Narodowej, na które zaproszeni byli nauczyciele i wykładowcy języka polskiego z całego okręgu konsularnego. Dzień ten jest uroczystości obchodzony w instytucjach związanych z edukacją, jest okazją do omówienia aktualnych problemów szkolnictwa oraz do nagradzania wyróżniających się dla edukacji osób.

Tym razem dyrektor Centrum Języka i Kultury Polskiej Berdiańskiego Uniwersytetu Zarządzania i Biznesu doc. dr Lech Suchomłynow został wyróżniony dyplomem Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego Bogdana Zdrojewskiego za wybitne dokonania na rzecz dziedzictwa wielkiego kompozytora Fryderyka Chopina, którego dzieło stanowi fundament polskiej kultury.

10 листопада, у переддень національного свята Дня Незалежності Польщі, у Польському домі відбулись урочистості. Цього року святкову програму підготували вихованці міської школи-інтернату, якими вже понад десять років опікується Польське товариство «Відродження». Дітлахи підготували сценічну композицію, яка пропагує національні символи Польщі, декламували патріотичні вірші та співали пісень польською та українською мовою.



Польські національні свята завжди є чудовою нагодою для спілкування не тільки місцевих поляків, а й усіх шанувальників польської культури. Свято Незалежності Польщі є ще й приводом щодо рефлексій про минуле та майбутнє польського й українського народів.

W przeddzień Święta Niepodległości w Domu Polskim odbyła się uroczysta akademie, przygotowana przez wychowanków sierocinca w Berdiańsku, na którą zaproszono miejscowych Polaków oraz gości – przyjaciół Towarzystwa „Odrodzenie”.

Podopieczni przygotowali występy artystyczne. Szkolny chórek zaśpiewał wiele pięknych piosenek związanych z odzyskaniem niepodległości, między innymi „Rotę” i „My Pierwsza Brygada”, a uczniowie prowadzący akademie przypomnieli, co wydarzyło się w dniu 11 listopada 1918 r. Podczas uroczystości odbył się konkurs: plastyczny, którego celem było narysować godło Polski.

Uroczyste świętowanie było wielkiego wydarzenia dla wszystkich Polaków, na stałe wpisało się w kalendarz organizacji polonijnych

Уже понад десять років при римо-католицькій парафії у Бердянську функціонує кабінет безкоштовної медичної допомоги, роботу якого організовує Об'єднання польських лікарів. У спеціальному приміщенні фахівці не тільки проводять консультації хворих, а й намагаються допомогти ліками. До лікарів звертаються не тільки парафіяни та місцеві поляки, по допомогу приходять усі нужденні, незважаючи на релігійну чи національну приналежність. З початку року послугами консультаційного центру скористалось понад 800 осіб.

Правління Товариства «Відродження» висловлює свою вдячність у сприянні розвитку доброчинності настоятелям римо-католицької парафії отцю Здіславу Зайонцу.

Już od ponad dziesięciu lat przy parafii rzymskokatolickiej w Berdiańsku funkcjonuje tak zwany gabinet bezpłatnej pomocy lekarskiej, prowadzony przez Polonijne Koło Lekarzy i Caritas-Spes. W pomieszczeniu przy kościele trzy razy w tygodniu terapeuta przyjmuje pacjentów i wydaje leki. W razie potrzeby chory jest kierowany do specjalistów, członków Koła. Do lekarzy zwracają się nie tylko miejscowi Polacy i katolicy, lecz wszyscy potrzebujący. Od początku roku z usług gabinetu skorzystało ponad 800 osób. Dzięki staraniom polskich lekarzy, a przede wszystkim proboszcza księdza Zdzisława Zająca, gabinet bezpłatnej pomocy lekarskiej jest świadectwem miłości i miłości chrześcijańskiej.